

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE. — DOCTRINA. — JURISPRUDENȚĂ. — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, GEORGE MEITANI, G. G. DANIELOPOLU,
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

REVISTA APARE
JOIA ȘI DUMINECĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41 57

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie
Dela 1 Iulie până la 1 Sept. revista nu apare

GR. G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

RĂZBOIUL NOSTRU

Comunicatele Marelui Cartier General anunță că oștile române luptă biruitoare cu dușmanii dela Nord și dela Sud.

După trecerea vertiginoasă a Carpaților, trupele noastre au trecut Dunărea și își deschid din nou calea străbătută de ele în 1877 pentru desrobirea Bulgariei, iar în 1913 pentru înghiunțirea ei. Acum e vorba de ceva mai mult decât de o umilire.

Din listele celor morți și răniți pe câmpul de onoare, rezultă că intelectualitatea juridică dă un larg tribut de eroism pe toate fronturile.

SUMAR:

Dreptul dușmanului de a figură în fața instanțelor judecătorești ale statului cu care se află în război, de Gr. P.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casație și justiție, secțiunea I: O. Lugoșianu cu Maria Dumitrescu și alții (Filiațiune.— Copii naturali.— Recunoaștere voluntară.— Inadmisibilitate). Observațiune de d-l D. Alexandrescu.*

Curtea de apel din București, secția IV: Soții Roco contra jurnalului trib. Ilfov, s. IV (Imobil dotal.— Teren cumpărat cu bani dotali.— Construcții.— Dotalitate.— Inalienabilitate).

Curtea de apel din Galați, secțiunea I: August Svensson contra unui jurnal al trib. Brăila (Comerț maritim.— Transporturi pe apă.— Intreprinzător.— Expeditor.— Căpitan.— Raporturi).

Dreptul dușmanului de a figură în fața instanțelor judecătorești ale statului cu care se află în război

Până astăzi, unul dintre progresele pe cari timpurile actuale le-au dobândit față de cele trecute, este și acela care constă în a se da dreptul oricărui individ, ce are interesul de a o face, să stea în instanță.

Prin convenții internaționale reciproce, statele își iau asemenea angajamente, dându-se astfel o mult mai re-

pede deslegare și clasare, unor chestiuni, al căror obiect îl formau afaceri comerciale și industriale din cele mai importante.

Dealmințeri, sub o formă desigur nu atât de perfectă și de clară, socotim că, chiar acele îndepărtate *Fœdus æquoquorum* de pe timpurile Romanilor, ar putea fi apropiate, ele reprezentând o palidă asemănare a convențiilor acestora de astăzi.

Ceeace pe acele vremuri eră o preferință dată unor anumite triburi, caste sau familii domnitoare, astăzi este o regulă comună, cu care timpurile și legislațiile actuale se mândresc, ca fiind corespunzătoare unor dorințe, îndeobște împărtășite și pedantregul arătate, ca de folos și necesare întregii omeniri.

Dacă în timpurile normale, când legăturile dintre state sunt regulate și fixate prin tot felul de convenții și prealabile înțelegeri, cum poate fi privită actualmente această chestiune?

Acest drept câștigat de atâta vreme și pe care, nu numai tradiția, dar și o practică îndelungată l-a consfințit, poate suferi vre-o știrbire și fi prin urmare privit ca o micșorare sau alungare adusă principiilor și ideilor pe baza cărora el a fost acordat?

Discuția a fost adusă înaintea instanțelor judecătorești, în Franța, unde ea a fost rezolvată în diferite sensuri.

Așa, de pildă, a patra cameră a Curței de apel din Paris, a statuat, într'o recentă împrejurare, în sensul de a se îngădui supușilor, aparținând statelor cu care actualmente Franța este în război de a figură (*d'ester*); de a intentă o acțiune înaintea tribunalelor franceze.

În contradicție însă cu această hotărâre a Curței de apel din Paris, este o ordonanță și mai recentă, a preșidentului tribunalului Senei, de Monier, dată într'o chestiune de *référé* în care unul dintre creditorii casei

germane Iohan Faber (fabricantul de creioane), pusese în cauză nu numai pe sechestrul judiciar al averii sus-numitului fabricant, dar chiar pe proprietarul casei.

Această ordonanță, pe care o publică ziarul *Le Temps* din 20 Mai 1916 ni se pare de o mare importanță, și credem că nu este fără interes de a reda aci câteva din argumentele ei.

Printre acestea, d-l Monier susține, aluzie făcând la cele două texte, prin care s'a organizat sechestrul averilor supușilor statelor dușmane Franței (decretul din 27 Septembrie 1914 și legea din 4 Aprilie 1915), că nu se poate limita, după cum unii ar voi, dispozițiile acestor texte numai la afacerile pur comerciale, singurele afaceri în care supușii de mai sus nu ar putea figura în instanță, în prevederile acestor texte intrând ori și care dintre contracte, indiferent de cauza, origina și scopul lor.

Cei loviți de o asemenea măsură, nu se pot plânge și pune la adăpostul teoriilor speculative ale dreptului ginților și cu deosebire a drepturilor pozitive ale «*liberului acces*», consacrate în profitul germanilor, în Franța, prin codul civil și în special în articolul 23 al regulamentului anexat la a patra convențiune internațională ținută la Haga, în Octombrie 1907. Iată argumentele tribunalului:

«Având în vedere că o convențiune internațională nu poate prevală contra unei legi naționale interne posteroare, care-i modifică dispozițiunile și al cărei respect se impune în mod riguros, de la punerea sa în vigoare, tuturor persoanelor care locuiesc teritoriul».

Iar în al doilea rând:

«Având în vedere că însuși Germanii și-au luat sarcina de a dovedi pe cale de legislație și cu mult înaintea noastră, cazul pe care-l făceau de această convențiune, legată de ea prin același titlu ca și noi, inaugurând violarea ei prin decizia consiliului federal al imperiului din ziua de 7 August 1914, care a ridicat străinilor dreptul de a și valorifica interesele înaintea tribunalelor germane».

Dealmenteri, cu atât mai mult se impune o astfel de măsură, care nu face decât să introducă sistemul reciprocității, cu cât, în afară de această legiferare anterioară, au violat, în fapt, în mod cinic și cu bună știință toate regulile impuse beligeranților prin diferitele convenții dela Haga.

Aceasta este argumentarea juridică a ordonanței primului prezident al trib. Senei, prin care se ia dreptul Germanilor de a figura în instanțele judecătorești din Franța.

Această măsură este, dat fiind că ea a fost luată și de către Germani față de Francezi, nu numai logică, dar și dreaptă. Cum s'ar putea ca, în timpul actualelor evenimente, când ura Francezilor împotriva Germanilor este atât de mare și întemeiată, Germanii să se poată prezintă înaintea tribunalului francez?

O asemenea posibilitate ar fi inexplicabilă și desigur

că ea ar putea fi privită ca o sfidare adusă spiritului public.

A acordă supușilor statelor vrăjmașe dreptul de a pleda, spune d-l Monier, «este a le da posibilitatea de a intra aproape complectamente sau cel puțin momentan, pe teritoriul nostru, ceea ce ar însemna că li s'ar permite orișice corespondență, de a întreprinde orișice urmărire». Li s'ar permite astfel, «de a se amesteca, pe calea procedurii și a comunicațiunii obligatorii pe care ea le comportă, în toate afacerile încredințate sechestrilor, și de a ruina astfel, prin însăș baza lor, rezultatele satisfăcătoare la care a condus instrucțiunile salutare și luminate ale guvernului referitoare la sechestruri».

«S'ar acordă astfel un respect nemeritat unei convențiuni internaționale, pe care partea adversă a nesocotit-o cum a făcut și cu celelalte instrumente de acelaș fel, în mod cinic și călcând-o în picioare încă dela începutul războiului».

Nu se poate, după cum am văzut, acordă supușilor unui stat în război cu altul, dreptul de a-și apăra în instanță interesele lor. Și cu atât mai mult o asemenea proibițiune este legitimă, cucât de astădată este vorba de supușii unui stat, ai cărui reprezentanți oficiali au dat dovada unui cinism și rele voințe neîntâlnite încă în istoria de până acum a popoarelor.

Cruzimile comise și în mod oficial constatate ca fiind opera de până acum a Germanilor, întrec marginele orișicării convenții internaționale, astfel că nu se mai poate discuta, atunci când este vorba de reprezentanții unui asemenea popor, de tratate și înțelegeri internaționale, nerespectate și considerate ca simple «petice de hârtie».

Ordonanța asupra căreia am insistat este așa dar nu numai juridică și în conformitate cu principiile de drept și de justiție, dar și chemată a satisface opinia publică a unui popor, care tocmai din această cauză a nerespectului adus legilor și principiilor în vigoare, a avut de suferit până acum atâtea pierderi și atâtea neajunsuri.

Gr. P.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 24 Februarie 1916

Președinta d-lui C. R. Manolescu, președinte

O. Lugoșianu cu Maria Dumitrescu și alții

FILIAȚIUNE.— COPII NATURALI.— RECUNOAȘTERE VOLUNTARĂ.— INADMISIBILITATE.— ART. 340 ȘI 341 C. CIV.

ÎNCEPUT DE DOVADĂ SCRISĂ.— FILIAȚIUNE.— MATERNITATE NATURALĂ.— DOVADA CU MARTORI.— ART. 296, 308 ȘI 1197 C. CIV.

FILIAȚIUNE.— MATERNITATE NATURALĂ.— DOVADĂ CU MARTORI.— NEADMISIBILITATE.— ART. 296 C. CIV.

10 Recunoașterea voluntară a copiilor naturali, nefiind admisă în legislațiunea noastră, tex-

tele din codul civil, relative la această instituție, nu pot fi considerate decât ca o inadvertență a legiuitorului.

2⁰ Inceputul de dovadă scrisă, la care se referă art. 308 c. civ., atunci când permite cercetarea maternității, nu poate fi decât acel prevăzut de art. 1197 c. civ., iar nu acel statornicit de art. 296 și 297 dela titlul filiațiunii legitime, așa încât începutul de dovadă scrisă care face admisibilă proba testimonială trebuie să emane dela însăși mama naturală.

3⁰ Proba cu martori admisă de legiutor prin art. 296 c. civ. pentru dovedirea filiațiunii legitime nu se poate întinde și aplica la filiațiunea naturală unde legea prescrie un alt mod de probațiune.

No. 135.— Respins, ca neîntemeiat, recursul făcut de O Lugoșianu, contra deciziunii Curții de apel din București sect. I, No. 118 din 1915, în proces cu Maria Dumitrescu și alții.

S'au ascultat: citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Al. D. Dobriceanu; d-l avocat I. Boteni, pentru recurent, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat B. Cernea, pentru intimați, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivelor II și III de casare:

II. «Violarea și greșită interpretare a art. 308 și 304 c. civ. modificat la 1906. Ca să respingă prin admiterea apelului Mariei Dumitrescu, acțiunea lui Giuroiu, Curtea motivează că extractul de naștere și buletinul de naștere nu fac nici o dovadă despre filiația naturală, și că mama trebuia să facă o declarație de recunoaștere la ofițerul stării civile. Tocmai această recunoaștere din partea mamei, dacă nu rezultă cu suficiență din actele prezentate, ceream Curții să dovedesc cu martori; nu mi s'au admis martori, și aceasta constituie o violare a dreptului de apărare, combinată cu o omisiune esențială, pentru că Curtea de fond nu motivează de ce nu-mi admite martori ca să completez dovada recunoașterii din partea mamei. Curtea când face aplicația art. 308 uită că acest text oprește căutarea maternității în interesul femeii necăsătorite, dacă aceasta este voința mamei, dar când mama a recunoscut pe cutare drept copil al său, când sora copilului l-a recunoscut, cum e cazul nostru, nu se poate aplica textul art. 308».

III. «Violarea art. 48 c. civil și omisiune esențială.

«Am cerut Curței să dovedesc recunoașterea voluntară din partea mamei și nu mi s'a admis dovada, omițând a se pronunța în mod categoric asupra acestui punct pe larg debătut în instanță și în concluziunile scrise».

Considerând că, legiuitorul nostru, cu ocaziunea redactării codului civil, a suprimat secțiunea II din capitolul 3, relativ la recunoașterea copiilor naturali și n'a menținut în art. 307 și 308 decât dispozițiile articolelor corespunzătoare 340 și 341 din codul Napoleon, relative la recunoașterea silită a copiilor naturali; că

din acest mod de procedare al legiuitorului nostru, rezultă evident, că, în sistemul legiuierei noastre, nu s'a admis recunoașterea voluntară a copiilor naturali;

Că, prin urmare, menținerea unor texte din codul Napoleon, cum sunt art. 62 și 383, corespunzătoare cu articolele noastre 48 și 337 c. civ. în care se vorbește de recunoașterea copiilor naturali, nu se poate explica decât ca o simplă inadvertență din partea legiuitorului nostru, când el însuși nu admisesse instituțiunea în sine a recunoașterii voluntare a copiilor naturali;

Că, așa fiind, omisiunea din partea Curții de fond, de a se pronunța asupra cererii de a se admite martori pentru dovedirea unei asemenea recunoașteri, inadmisibile în drept, nu este esențială, spre a putea atrage casarea deciziunii;

Că, dar, ambele aceste motive de casare sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse.

Asupra motivelor IV, V și VI de casare:

IV. «Greșită interpretare a art. 1197 c. civ. și exces de putere. Am susținut că actele prezentate de mine sunt un început de dovadă în sensul art. 1197, dacă textul art. 308 c. civ. nu este aplicat.

«În motivarea sa, Curtea spune că declarațiunile din aceste acte sunt inoperante, întrucât emană dela persoane cu totul străine. Persoanele acestea nu sunt străine, după cum constată Curtea în altă parte, ei sunt chiar cele cu care mă judec, și cari au interes contrar de al meu, în contestație, așa cum cere legea. Iată și excesul de putere».

V. «Violarea art. 297 c. civ., 1197 combinat cu 308 c. civ. Curtea greșește, când motivează că începutul de dovadă, cerut de art. 308, trebuie căutat în art. 1197 c. civ. și nu în art. 297 c. civ. Prin această interpretare, Curtea este în contradicție cu spiritul legii, cu jurisprudența și cu toată doctrina franceză și străină. Inceputul de dovadă la filiația naturală, trebuie căutat în art. 297 c. civ.

VI. «Greșită interpretare a art. 297 c. civ. și nemotivare. Curtea nu spune pentru ce motiv actele prezentate de Giuroiu n'ar putea fi luate în seamă nici ca un început de dovadă, în sensul art. 297 c. civ.».

Având în vedere că recurentul, spre a dovedi că autorul său, Ștefan Giuroiu, este fiul natural al femeii Zoe Voiculescu, a invocat actul său de naștere și mai multe certificate și acte de școală, din care ar rezultă că a fost recunoscut în această calitate atât de mama sa, cât și de sora lui, Elena Ionescu, și a cerut, în cazul când dovada filiațiunii naturale și a recunoașterii ca atare de către mama și sora sa, nu rezultă cu suficiență numai din aceste acte, să i se permită a dovedi cu martori maternitatea, considerându-se acele acte ca un început de dovadă scrisă sau cel puțin ca niște prezumțiuni sau indicii grave, care fac admisibilă proba testimonială;

Având în vedere că, instanța de apel găsește, mai întâi, că actul de naștere al lui Ștefan Giuroiu nu poate fi primit ca o dovadă a filiațiunii sale naturale, de oarece nu mama sa Zoe Voiculescu a declarat prin acest act pe Ștefan Giuroiu ca fiu al său, astfel cum cere art. 304 c. civ. ci o altă persoană streină, care s'a prezentat oficerului stării civile să declare nașterea; că, apoi, Curtea se ocupă de chestiunea dacă acest act de naștere și certificatele de studii pot constitui începuturi de dovadă scrisă, care să legitimeze admiterea probei cu martori pentru dovedirea filiațiunii naturale, și după ce decide, în principiu, că începutul de dovadă scrisă pentru filiațiunea naturală nu poate fi decât cel prevăzut de art. 1197 c. civ. și constată că aceste acte nu au caracterul începutului de dovadă cerut de acest text de lege, le analizează, în urmă, și, din punctul de vedere al începutului de dovadă cerut de art. 297 c. civ., constatând, în fapt, că ele nu întrunesc nici condițiunile cerute de acest text de lege, spre a fi considerate ca acte de familie, emanând dela mama sau dela partea cu care este în proces;

Considerând că aprecierea motivată a Curții, că actele de mai sus nu constituiesc Curții începuturi de dovadă scrisă, în sensul art. 1197 sau al art. 297 combinate cu art. 308 c. civ., este o chestiune de fapt, de suveranul atribut al instanțelor de fond, care scapă controlului acestei Inalte Curți;

Asupra motivului VII de casare:

«Violarea și greșita interpretare a art. 296, 1202 și 1203 c. civ. Curtea refuză să-mi admită dovada cu martori, cerută pe baza prezumțiilor și indiciilor ce rezultă din actele și din toate împrejurările cauzei. Motivul Curței este că această dovadă ar fi rezervată numai filiațiunii legitime».

Având în vedere că, Curtea de apel a refuzat de asemenea proba cu martori, cerută de recurent spre a complectă începutul de dovadă ce ar constitui prezumțiunile și indiciile rezultate din actele prezentate, motivând că prezumțiunile și indiciile, oricât de grave ar fi, nu pot justifica admiterea probei cu martori, decât în privința filiațiunii legitime, unde a admis-o legiuitorul prin art. 296 c. civ.;

Considerând că, din comparațiunea art. 296, pus sub capitolul «despre dovedirea filiațiunii copiilor legitimi» cu art. 308, pus sub capitolul «despre copii naturali», rezultă că, în adevăr, legiuitorul a făcut deosebire între proba filiațiunii legitime și proba filiațiunii naturale, tratând-o pe aceasta din urmă cu mai multă severitate,

de oarece art. 308 nu admite martori pentru dovedirea maternității naturale, decât numai atunci când ar exista un început de dovadă scrisă, emanat dela pretinsa mamă, pe când art. 296 c. civ. admite proba testimonială pentru dovedirea filiațiunii legitime, chiar și în cazul când ar exista prezumțiuni sau indicii de oarecare gravitate, ce rezultă din fapte constatate; că, o asemenea probă, fiind edictată de legiuitor într'o materie specială a filiațiunii legitime, nu se poate întinde și aplică la filiațiunea naturală, unde legea a prescriș formal un alt mod de probațiune;

Că, așa fiind, Curtea nu a violat art. 296 c. civ., neadmițând dovada filiațiunii naturale cu martori, numai pentru că ar exista prezumțiuni și indicii cari ar face crezută filiațiunea pretinsă;

Că, dar, și acest motiv de casare, fiind de asemenea neîntemeiat, urmează a fi respins.

Considerând că, dezvoltatea orală ce a mai dat recurentul acestui motiv, că, adică, ar fi cerut Curții și aceasta nu i-a admis să dovedească cu martori posesiunea de stat de fiu natural, o asemenea susținere nu poate fi lăuată în seamă și discutată, neformând obiectul unui motiv scris și depus la grefă, potrivit dispozițiunilor art. 42 din legea organizării Inaltei Curți de casație.

Pentru aceste motive, respinge

Observație. — După cum vedem, importanta decizie a Curței de casație, ce publicăm astăzi, are două puncte principale, și anume: 1° recunoașterea *de bună voe* a copiilor naturali nu există în legislația noastră, toate textele din codul civil, care vorbesc de această recunoaștere, fiind o inadvertență a legiuitorului; și 2° începutul de probă scrisă, la care se referă art. 308 din codul civil atunci când permite cercetarea maternității, este acel prevăzut de art. 1197 dela titlul contractelor, iar nu acel statornicit de art. 296 și 297 dela titlul filiațiunii legitime.

Ambele aceste două soluții sunt, după părerea noastră, inadmisibile.

În adevăr, mai întâi, în cât privește recunoașterea de bună voe, există în codul civil mai multe texte care o presupun și nu putem admite, după cum susține un autor, că redactorii codului nostru ar fi reprodus *in mod inconștient* (?) art. 48, 304, 337, etc., din codul civil 1).

1) Vezi C. Nacu, I, p. 327. În acelaș sens se pronunță și unii autori străini. Vezi, de exemplu, A. Weies, *Tr. théorique et pratique de droit international privé*, pag. 31, nota 3, care combate părerea noastră, dându-ne, cu această ocazie, epitetul de savant, pe care, de bună seamă, nu-l merităm.

Această soluție, pe care am susținut-o atât în ediția întâi cât și în ediția a doua a Comentariilor noastre de drept civil, a fost consacrată prin mai multe hotărâri judecătorești ²⁾.

Și apoi, aș întreba pe Inalta Curte și pe toți acei cari susțin acest sistem atât de dezastros pentru copiii naturali: de ce nu s'ar vedeă o inadverență a legiuitorului nostru în eliminarea din codul civil a secțiunii care se ocupă de recunoașterea copiilor naturali, și s'ar vedeă o asemenea inadverență în traducerea textelor menționate din codul francez?

Art. 11 din decretul regal No. 2791, publicat în *Monitorul oficial* din 15 August 1916, privitor la cei chemați sub arme, dispune, până la elaborarea unei legi speciale, că, în cazul unei recunoașteri de copii, făcută prin mandatar, nu se va putea contesta validitatea recunoașterii pe motiv că mandantele încetase din viață înainte de executarea mandatului, adică înainte ca mandatarul celui chemat sub arme să fi consimțit la căsătoria acestuia din urmă, în baza procurei speciale și autentice dată de el. Art. 10 din suscitatul decret admite deci, în mod excepțional, căsătoria prin procură pentru acei chemați sub arme, cât timp se găsește în imposibilitate de a-și părăsi serviciul. În caz însă când s'ar dovedi cu certitudine că mandantele încetase din viață în momentul celebrării căsătoriei, căsătoria poate fi anulată din această cauză.

Cu toate că recunoașterea copiilor naturali este admisă, totuși această chestiune este controversată, unii tăgăduind cu desăvârșire existența ei, iar alții admitând-o numai în privința mamei ³⁾.

Tot controversată este și chestiunea de a se ști dacă începutul de probă scrisă, de care vorbește art. 308 din codul civil, în privința cercetării maternității, se referă la art. 296 și 297

2) Vezi tom. II al Coment. noastre, pag. 316, nota 2 (ed. 2-a), la care trebuie să adăogăm o decizie importantă a Curții din Iași, redactată de amicul nostru d-l C. N. Busdugan, publicată și adnotată de noi în *Dreptul* din 1908, No. 23, p. 179 urm.

3) Vezi autoritățile citate în tom. II menționat, p. 315, nota 1 (ed. 2-a). Între acei cari nu admit recunoașterea decât din partea mamei, vom cita pe distinsul nostru fost elev, d-l Al. Mavrojani. Vezi *Justiția* din 1916, No. 8, pag. 230. Colegul nostru dela București, d-l P. Th. Missir, nu admite recunoașterea decât atunci când este făcută în vederea legitimării prin căsătorie subsecventă. Vezi *Dreptul* din 1906, No. 38, etc.

dela titlul filiațiunii legitime, sau la art. 1197 dela titlul obligațiilor.

Curtea de casație persistă în vechia sa jurisprudență, admitând și de astădată că începutul de dovadă scrisă, pe care l-a avut în vedere art. 308 din codul civil, este acel dela titlul obligațiilor, iar nu dela titlul filiațiunii legitime. Cu alte cuvinte, începutul de probă scrisă, care face admisibilă dovada testimonială, trebuie să emane *dela însăș mama* ⁴⁾.

Nu admitem acest mod de a vedeă al instanței supreme: 1° pentru că, în momentul când s'a discutat și votat art. 308 din codul civil, materia contractelor nu-și avea încă ființă; 2° pentru că, dacă s'ar cere în specie un început de probă dela însăș mama naturală, cercetarea maternității ar fi cu neputință decât ori aceasta din urmă n'ar ști să scrie, ceeace, din nenorocire, s'ar întâmpla de cele mai multeori.

Iată cum se exprimă, în această privință, Colin et Capitant :

« Exiger un écrit de la main de la mère qui, dans les classes pauvres, écrit peu ou ne sait écrire, s'est exagérer inutilement la difficulté dela preuve à exiger de l'enfant naturel ».

Din toate punctele de vedere, ni se pare deci mult mai natural de a admite că art. 308 din codul civil a înțeles a se referi la art. 297 din acelaș cod, care constituie dreptul comun în materie de filiațiune ⁵⁾.

În orice caz, proba maternității naturale nu se poate face decât atunci când există un început de probă scrisă, atât asupra faptului nașterii, cât și a identității copilului ce reclamă filiațiunea sa naturală ⁶⁾.

4) Vezi în acest sens o altă decizie mai veche, tot a Curții noastre de casație. Bult. 1903, p. 1343 și *Dreptul* din 1904, No. 1 (decizie publicată și criticată de noi în *Sirey*, 1905, 4, pg. 7). Mai vezi, în acelaș sens și alte autorități citate în com. II al Coment. noastre, p. 340, nota 2 (ed. 2-a), precum și în tom. VII, p. 277, nota 1, etc.

5) Vezi în acest sens numeroasele autorități citate în tom. II al Coment. noastre, p. 341, nota 1 (ed. 2-a) și în tom. VII, pg. 277, nota 2, la care trebuie să adăogăm C. Nîmes și Cas. fr. D. P. 1906, 2. 129 și *Dreptul* din 1907, No. 60, pg. 500; D. P. 1910, 1, 128; *Sirey*, 1910, 1. 304 și *Dreptul* din 1911, No. 3, p. 24 (cu nota d-lui S. Rădulescu); Colin et Capitant, I, pg. 289; *Planol*, I, 1513; T. Huc, III, 89, etc. Vezi un articol publicat în *Dreptul* din 1882, No. 50 și din 1904, No. 35, unde am discutat mai pe larg această chestiune. Cpr. asupra acestei controversă în codul francez. Dalloz, *Nouveau Code civil annoté*, I, art. 341, No. 73 urm.

6) Cpr. C. București și Cas. rom., *Cr. judiciar* din 1899, No. 4, p. 27; Bult. 1891, p. 406; Massé-Vergé, I, § 170, pg. 331, text și nota 2; Aubry et Rau, VI, § 570, p. 202, text și nota 11 (ed. 4-a). Vezi însă Toullier-Duvergier, *Le droit civil français*, I, partea I, 942, p. 141, după care art. 308 s'ar ocupa numai de proba identității copilului, iar nu de aceea a faptului nașterii sale, pe care el ar presupune-o gata făcută.

Prin urmare, dacă legiuitorul a permis în toate cazurile cercetarea maternității, din cauză că ea nu este atât de necesară pe cât este paternitatea, în schimb însă a supus-o unei anumite regule de probație, spre a nu se introduce cu ușurință orice străin în familie.

De aceea, legea declară, prin art. 308 din codul civil, că copilul care-și reclamă maternitatea, numai atunci este admis a o probă cu martori, când are un început de dovadă scrisă. Instanța de fond dă, prin urmare, o greșită interpretare suscitativului text din codul civil, atunci când admite proba testimonială în lipsa unui început de dovadă scrisă, pentru dovedirea maternității ⁷⁾.

Călimănești, 15 August 1916.

D. ALEXANDRESCO

Prima și a mobilizării.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA IV

Audiența dela 12 Ianuarie 1916

Președinta d-lui M. Gr. Ciocârdia, președinte

Soții Roco contra jurnalului trib. Ilfov, s. IV

IMOBIL DOTAL. — TEREN CUMPĂRAT CU BANI DOTALI. — CONȘTRUCȚII. — DOTALITATE. — INALIENABILITATE. — ART. 1248, 1250 ȘI 1253 C. CIV.

După art. 1248 și următorii din codul civil, inalienabilitatea imobilului dotal fiind decretată ca un principiu de ordine publică în garantarea unui interes social necontestat, de a se asigura prosperitatea și traiul familiei, această inalienabilitate este exceptată numai în cazurile anume arătate de lege și cu autorizarea tribunalului sau în cazul când înstrăinarea este permisă prin contractul de căsătorie.

Prin urmare, odată ce din efectele ce compun fondul dotal s'a cumpărat un teren și s'a construit pe el clădiri, chiar de o valoare cu mult mai mare decât quantumul zisului fond, imobilul astfel construit devine dotal, și întrucât contractul de căsătorie nu ar prevedea posibilitatea alienării din nou a unui asemenea imobil, obținut cu bani dotali, el devine inalienabil în condițiile restricțiilor legale și nu mai poate fi înstrăinat decât în cazurile de excepție anume prescrise de legiuitor prin art. 1250 și 1253 din codul civil.

⁷⁾ Cas. rom. (15 Iunie 1912). Bult. Cas. 1912, pg. 1127 și *Cr. judiciar* din 1912, No. 62, p. 724 urm. (cu observ. noastră).

S'au prezentat apelanții, prin d-l avocat Amedeu A. Lăzărescu, care a cerut reformarea jurnalului tribunalului Ilfov, secția IV, No. 10730 din 1915.

Curtea,

Asupra apelului introdus de către Marieta A. Roco, cu autorizația soțului ei Mih. Roco, contra jurnalului tribunalului Ilfov, secția IV, No. 10739 din 7 Noiembrie 1915, prin care i s'a respins ca neadmisibilă cererea făcută prin petițiunea din 9 Septembrie 1915, adresată acelei secțiuni, și care are de obiect autorizarea de a se vinde imobilul dotal al reclamantei, aflat în str. Lueger No. 94;

Având în vedere că, din relațiunile date de către d-l Lăzărescu, procuratorul apelanților, și actele aflate la dosarul cauzei, se constată că, la căsătoria lor, i s'a constituit ca dotă d-nei Roco 70.000 lei, în obligațiuni județene și comunale 4 1/2 ‰, cu condițiune de a putea fi ridicate zisele efecte pentru cumpărare de imobile sau când, consimțând soția, se va garantă de soț suma dotală printr'o inscripție ipotecară. Consecuenți acestor clauze, soții au cumpărat terenul situat în str. Lueger, No. 94, pe preț de 35.000 lei, pe care au construit un imobil, întrebuintând în acest scop restul fondului dotal de 35.000 lei, și peste această sumă, cu autorizarea tribunalului, în primul loc, 195.000 lei, au împrumutat ipotecar pe imobilul dotal dela Stefan Lilovici, cu dobândă de 12 ‰ pe an, și apoi 48.000 lei, în aceleași condiții, dela Maria Hârjeu. Prin petițiunea dată tribunalului, venită astăzi prin apel în rezolvirea acestei Curți, se pretinde autorizarea de a se vinde de bună-voe imobilul dotal, spre a se putea achita creditorii ipotecari ai căror bani au servit la construcția imobilului, după ce mai întâi se va consemna 70.000 lei în efecte județene constituite dotă prin actul dotal, iar restul ce va prisosi, după achitarea acestor sume, să se depună pe numele soției;

Considerând că, după art. 1248 și următorii din codicele civil, inalienabilitatea imobilului dotal este decretată ca un principiu de ordine publică în garantarea unui interes social necontestat, de a se asigura prosperitatea și traiul familiei;

Că, această inalienabilitate este exceptată numai în cazurile anume specificate de lege și cu autorizarea tribunalului sau în cazul când înstrăinarea este permisă prin contractul de căsătorie;

Considerând că, în cazul soților Roco, odată ce din efectele ce compuneau fondul dotal s'a cumpărat un

teren și s'a construit pe el clădiri, chiar de o valoare cu mult mai mare decât cuantumul zisului fond, imobilul astfel construit a devenit dotal, și întrucât contractul de căsătorie nu prevede posibilitatea alienării din nou a unui asemenea imobil obținut cu banii dotali, el a devenit inalienabil în condițiunile restricțiunilor legale, și nu mai poate fi înstrăinat decât în cazurile de excepțiune a regulii anume prescrise de legiutor, prin art. 1250 și 1253 din codul civil;

Considerând că, din acest punct de vedere, cu drept cuvânt prima instanță a respins cererea reclamanților, pentru că oricât de favorabilă ar căută să arăte că le-ar fi înstrăinarea solicitată, condițiunea oportunității este departe de a fi suficientă pentru a autoriza violarea unui principiu formal, și, apoi, pentru că dacă se examinează deaproape motivele ce au legitimat pe soți să facă această cerere se vede și netemeinicia lor, pentru că dacă este vorba de o eventualitate și nesiguranță, după cum s'ar putea crede că prin licitațiune publică — singurul mod legal de vânzare a fondului dotal — nu s'ar putea ajunge la un preț care se acopere și cei 70.000 lei, valoarea efectelor dotale, după achitarea creanțelor ipotecare, tot asemenea se poate presupune că la o atare licitațiune se poate ajunge la un preț superior, care să treacă peste valoarea datoriilor și a fondului dotal, rămânând și o diferență ca surplus la acest fond, ipoteză ce este mai apropiată de realitate, ținându-se seamă de creșterea continuă a imobilelor în Capitală;

Considerând, apoi, că încă argumentul privitor la periclitarea fondului dotal poate fi discutat, pentru că, chiar dacă cu ocaziunea licitațiunii, prețul imobilului dotal vândut, din cauza sumelor însemnate la care se ridică împrumuturile ipotecare, n'ar atinge o cifră care să permită reconstituirea fondului dotal de 70.000 lei, în condițiunile contractului de căsătorie, totuș este de întrebare dacă acești creditorii ipotecari nu trebuie să vadă reduse porțiunile ce li se cuvin în favoarea creanței dotale citate, care trebuie să aibă întâietate, pentru că din textul legii se vede că, oricât de mult și ori prin câte jurnale ar fi autorizate de justiție, asemenea împrumuturi ipotecare, în afară de clauzele exprese ale legii, sunt riscate și rămân deci pe contul acelor ce le fac. Dealtfel, legiutorul, prin art. 1243 alin. 4, prevede împrumuturi pentru reparațiunile imobilului dotal și nu pentru construcțiuni de o valoare aproape de patru

ori mai mare decât întreg fondul dotal. Legitimarea unor asemenea împrumuturi chiar în ipoteza când nu se ajunge și la realizarea fondului dotal n'ar fi decât introducerea pe cale deghizată de împrumuturi ipotecare oneroase și riscate, sub pretext de construcțiuni pe un teren dotal a unui nou mod de înstrăinare și eventual de pierdere a imobilului dotal în contra principiului de inalienabilitate atât de precis și învederat;

Considerând, dar, că nu este locul de a se admite cererea soților Roco.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier D. G. Maxim, respinge apelul.

Semnați: M. Gr. Ciocărdia, D. G. Maxim, I. Baștea,
C. Opreșcu.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 16 Februarie 1916

Președinta d-lui Corneliu Botez, consilier

August Svensson contra unui jurnal al Trib. Brăila

COMERȚ MARITIM. — TRANSPORTURI PE APĂ. — ÎNTEPRINZĂTOR. — EXPEDITOR. — CĂPITAN. — RAPORTURI. — ART 506 URM. C. COM.

Raporturile dintre expeditor, întreprinzătorul pe transporturi pe apă și căpitan sau patron, fiind de două feluri: dela căpitan la armator și dela căpitan la încărcător, este constant că primul raport consistă în garanția morală și materială ce căpitanul dă armatorului care, la rândul său, îi dă acestuia prin însuș faptul funcțiunii, mandatul legal de a obliga corpul vasului prin semnarea conosamentelor, împrumutul maritim, declarațiunile de capacitate, abandonul, etc., iar în ce privește raportul dintre căpitan și încărcător, este stabilit că căpitanul poate să ia, pentru buna administrare sau salvarea mărfii, orice măsuri va crede necesare sau chiar utile, putând chiar vinde în mod particular marfa încărcată.

Curtea,

Asupra apelului făcut de August Svensson, contra jurnalului No. 7716 din 1915 al tribunalului Brăila, s. I, prin care s'a respins cererea numitului de a i se viză, spre încasare recipisa administrației financiare Brăila, No. 11276, în valoare de 124.932 lei, 30 bani.

Având în vedere concluziile orale și actele din dosar, din care se stabilește, în fapt, următoarele:

Vaporul Margareta, de sub comanda căpitanului A. Sven-

sson — apelantul de azi —, a încărcat, în Octombrie 1914, circa 1.300 tone porumb, pe atunci proprietatea casei Dreyfus & Co., căreia i-a și eliberat conesementele respective. Aceste conesemente însă, au fost transmise prin gir și nu se știe în ce mână au ajuns.

La 18 Septembrie 1915, Svensson a cerut tribunalului Brăila vânzarea acestui porumb prin sindicul bursei, invocând ca motiv deprecierea și stricarea lui din cauza timpului îndelungat de când este încărcat, iar din prețul ce va rezultă să fie autorizat a reține suma de 1.283 lei, 45 b. spesele făcute în interesul mărfii, iar restul să se depună la consulatul Suedez din Brăila, pe numele său. Tribunalul în urma unei anchete *in futurum*, ce a ordonat, a autorizat, prin ordonanța prezidențială cu No. 5812 din 1915, această cerere, cu restricția că, din suma prinsă din vânzare, să se rețină de căpitanul vasului 1.283 lei 45 bani, ca spese efectuale în interesul mărfii, iar restul să se consemneze la administrația financiară.

La 7 Noembrie 1915, Svensson cere tribunalului să se vizeze pe numele său recipisa administrației financiare Brăila, aflată în depozitul grefei, și să i se elibereze, cerere care, prin jurnalul apelat, i-a fost respinsă pentru motivele că reclamantul a înțeles ca recipisa să fie încasată de proprietarul mărfii și că ordonanța de vânzare fiind comunicată părții, ea e definitivă; și ultimul motiv, că un căpitan de vas nu poate vinde și încasă valoarea mărfii, iar în speță — întrucât căpitanul a recurs la instanțele judecătorești spre a nu fi eventual răspunzător — el e degajat de orice răspundere, în ce privește valoarea mărfii.

Considerând că, în ce privește primul motiv, se constată din cererea apelantului, înregistrată la No. 23.627 din 1915, către d-l prim-președinte al tribunalului Brăila, că numitul a specificat clar, că recipisa să fie vizată pe numele său, și depusă la consulatul Suedez din Brăila;

Că, așa fiind, această afirmație a tribunalului e eronată, întrucât nu se constată că apelantul a convenit să nu i se elibereze lui recipisa;

Având în vedere că, al doilea motiv că ordonanța de autorizarea vânzării a fost comunicată părții este de asemenea nefondat, deoarece această comunicare nu s'a făcut, ordonanța fiind dată conform art. 72 c. com., care prevede a se face comunicare după executarea ei, și conform art. 137 pr. civ.;

Că, de fapt, această comunicare nu s'a putut executa, întrucât nu se știe cine este posesorul actual al conosamentelor, adică proprietarul mărfii;

Având în vedere că, în ce privește motivul afirmat de tribunal în respingerea cererii apelantului, din care rezultă că numitului, în calitate de căpitan al vasului «Margareta» nu-i mai poate elibera recipisa întrucât recurgând la instanțele judecătorești, e apărat de orice răspundere eventuală, în ce privește valoarea mărfii;

Considerând că, art. 413 alin. ultim prevede că obligațiile între expeditor și întreprinzătorul de transporturi pe apă și căpitan sau patron, sunt regulate prin dispozițiile prevăzute în cartea II a codului de comerț;

Că, cartea II, în titlul II, tratează drepturile și îndatoririle căpitanului. Din analiza art. 501, 506, 508, 519, 522, 603 și 644, doctrina a stabilit că există două feluri de raporturi, și anume dela căpitan la armator și dela căpitan la încărcător.

În privința primului raport, el este cristalizat prin garanția morală și materială ce căpitanul dă armatorului, care, la rândul său, îi dă acestuia, prin însuși faptul funcțiunii, mandatul legal de a obliga corpul vasului, prin semnarea conosamentelor, împrumutul martim, declarațiunile de capacitate, abandonul, etc., rămâne deci la priceperea și bunăvoința a căpitanului de a conduce administrația vasului, așa fel încât patronul său să nu sufere. Că, în privința raporturilor dintre căpitan și încărcător, doctrina și jurisprudența a stabilit în mod unanim, că încărcătorul este reprezentat prin căpitan, în doctrină discuția a variat numai în privința bazei juridice a acestei reprezentări, și anume: dacă principiul pe care ea se bazează este mandatul legal dela transport, mandatul tacit convențional sau o gestuine de afaceri. În orice caz, e constant stabilit, că din cauza circumstanțelor de depărtare și lipsa de comunicație, în care se fac transporturile maritime, precum și din cauza soluțiunilor imediate ce trebuiesc date diferitelor împrejurări, pentru buna administrare sau salvarea mărfii, căpitanul poate să ia orice măsuri va crede necesare și chiar utile, putând chiar vinde în mod particular marfa încărcată.

Fie că este de bună credință, fie că este de rea credință, or cum s-ar comporta el, faptul său în orice caz angajează corpul vasului deci, nu elementul de bună credință sau rea credință rezolvă chestia în discuție.

Că, apelantul de azi putea foarte bine să vândă marfa în mod particular și fără asistența autorităților publice și, probabil după cum însuși susține, a făcut-o aceasta pentru a avea acte și constatări autentice și oficiale, cu care să dea socoteală armatorului său.

Considerând că, necunoscându-se azi proprietarul mărfii, care, în orice caz, este în țară străină, armatorul, prin căpitan, trebuie să fie la dispoziție în mod efectiv și în numerar, contra-valoarea mărfii vândute; el nu poate trimite pe proprietar într-o țară străină, adică în România, să-și valorifice drepturile în fața tribunalului Brăila, deoarece acela i-ar cere valoarea mărfii la portul de destinație, adică în străinătate;

Că, în orice caz, din faptul unei diligențe, și anume că apelantul s'a adresat tribunalului, nu i se poate crea o decădere care ar avea efecte prejudiciabile pentru vasul ce-l conduce;

Că, așa fiind, pentru considerațiile de mai sus, acest apel e fondat și cată a fi admis ca atare.

Pentru aceste motive, admite apelul.

Semnați: Corneliu Botez, Al. Peretz, I. Pârvulescu.